

DE

59.

VULNERE HEPATIS
CURATO,

CVM DISQUISITIONE
IN

LETHALITATEM VULNERUM
HEPATIS.

QVAM
RECTORE MAGNIFICENTISSIMO,
SERENISSIMO PRINCIPE ET DOMINO,
DOMINO

GVILIELMO HENRICO,

DVCE SAXONIAE IVLIACI CLIVIAE MONTIVM RELIQVA,
CONSENSV

GRATIOSAE FACVLTATIS MEDICAE,
IN ALMA SALANA,
PRAESES

CAROL. FRIDER. KALTSCHMIED.

MED. DOCT.

ET RESPONDENS

ADAMVS IOHANNES VVEDEKIND

REVALIA - LIVONVS

D. XXIII. NOVEMBR. M DCC XXXV.

IN AVDITORIO MEDICO

HORIS CONSVETIS

DEFENDENT.

IENAE LITTERIS MVLLERIANIS.

urg.

74

Chirurg.

327

VULNERA HERAPTIS

CURATIO

DE

LEITHALMATA TEM VUL

NERUM HERAPTIS

REGTORI MAG. HENRICO
SERENISSIMO PRINCIPIS ET DOMINI
D. OMINO

GUILIELMO HENRICO

AVCE SARRINNE IVINO CIVIAE MONTIM RIVINA
CONSENSU

GRATIOSAE FACULTATIS MEDICAE
IN ALMA SALINA
PRESSIS

CAROL FRIDER KALTSCHEID

M. D. C. C. C. C. C.
ET RESTITUTIO

JOHANNES V. VEDERKIND

REVALIA - L. V. O. P. V. S.

D. XXI. NOVEMBER. M. DC. C. C. C. C.

IN ALMA SALINA

HIC

DE

ALMA MATER

DISSERTATIO DE VULNERE
HEPATIS CURATO.

CVM DISQVIVISIONE
IN LETHALITATEM VUL-
NERVM HEPATIS.

§. I.

Ir Juvenis optimæ notæ Joachim
Rœder, Lubecensis, præterito An-
no Christi 1734. die 23. Aug. ad me
defertnr vulneratus, curamque me-
dico - chirurgicam postulat, quam
adhibitam brevi dissertatione com-
plecti constitui.

§. II.

Vulneratus 25. annus expleverat, Temperamen-

A 2

to gau-

to gaudebat Choleric-Sanguineo, vitæ genere usus erat modesto, nec a regulis diæteticis abhorrente. Corpus gracile animum, quantum vulnus patiebatur, investiebat constantem, humores spondebat incorruptos.

§. III.

Vulnus in regione epigastrica duorum digitorum latitudine a cartilagine ensiformi in linea alba transversim apparebat, longitudine sua latitudinem trium digitorum superabat copiosumque fundebat sanguinem obscurum & crassum.

§. IV.

In dextro vulneris sine ligamentum hepatis rotundum læsum comparebat, accuratiori inspectioni hepar ad pollicis latitudinem, secundum vulneris externi directionem, leviter vulneratum & in cruore vulneris pulsus patebant, duoque filamenta lacerati peritonæi se offerebant, cumque ex dimensione vulneris pateret vtrumque musculus rectum dimidiam partem esse dissectum, resiliens dissectæ fibræ aperturam satis amplam efficiebant.

§. V.

Æger mox anxietate præcordiorum & Lypothymia correptus tristem præ se ferebat faciem.

§. VI.

Hepatis igitur vulnus multorum oculis se obiciebat in parte hepatis concava per tantum abdominis hiatus facillime cognoscendum, nec tamen omnia postulata a multis signa apparebant. Et quænam? Vomitus biliosi & cruenti & similes alvi dejectiones nec sequebatur per Dei gratiam hæmorrhagia lethalis.

§. VII.

§. VII.

Sed non necessario hæc tria signa adesse debere in omni vulnere hepatis & Experientia & ratio docet. Vis experientiam: lege summæ auctoritatis atque experientiæ viri Friderici Hoffmanni Casum III. P. III. decad. 1. vbi de vulnere hepatis, ægro, vndecimo post acceptum vulnus die, purpura vivis erepto hæc habes sub finem historiæ morbi: Täglich hatte er (vulneratus in hepate) biß auff einen Sedem naturaliter welchen ein clyster emolliens auch den andern gleich zurwege gebracht, hergegen nicht einmahl einen vomitum auch keinen conatum. Vis rationem: Si vomitus cruenti accedere debent & similes alvi dejectiones, necessario per poros bilarios læsos sanguis ex vasis sanguiferis laceratis ad ductum cholidochum & per hunc aut ex hoc ipso læso ad intestinum duodenum & hinc ad ventriculum retrudi aut ad intestina devolvi debet, id quod in gravioribus imprimis iis hepatis vulneribus evenire solet, vbi instrumentum lædens altius penetravit in hepar, vulneris autem orificium sanguine coagulato obturatum ad Tempus, Sanguinis ex vasis interioribus profluvium ad patulas in ductum cholidochum vias vrget. Si autem in superficie tantum vulneratum est hepar, ita, vt cruori foras liberior quam in partes interiores pateat via, imo nec adeo multa nec adeo magna læsa fuerint vasa, non est quod negemus vulnus hepatis oculis obvium, licet non omnia in quibusdam hepatis vulneribus apparentia adfint signa, sed id, quod oculis obvium, plura non requirat signa.

A 3

§. VIII.

§. VIII.

Nec hæmorrhagiam lethalem necessario subsequi omnia vulnera hepatis, eadem Experientia eademque ratio confirmant. Id quod tamen infra monebimus fusius, vbi in lethalitatem vulnerum hepatis disquisitione fuerit facta.

§. IX.

Postulabat igitur vulneris nostri cura vt 1.) præsentia periculosa symptomata fugarem 2.) solutionem continui restituerem.

§. X.

Præsentia Symptomata erant 1.) hæmorrhagia 2.) Lypothymia. 3.) anxietates præcordiorum, 4.) dolores abdominis.

§. XI.

Ad compescendam hæmorrhagiam injectio statim fiebat ex spiritu quodam rectificatissimo, cum Liquore Stiptico Dippelii applicatisque vulnere Linteaminibus cochleariæ & matricali imprægnatis, Ligaturaque debita manitis, aperta Simul vena media dextri brachii, cum pedes id medelæ genus recusarent.

§. XII.

Admoto naribus aceto spicato exhibitaque potiuncula confortante semi-mortuus ad se redibat animumque resumebat constantem, anxietates præcordiorum, doloresque abdominis superstites querens.

§. XIII.

Neque hæc duo poterant adeo veloci mutatione fugari. Dissecta enim linea alba musculique abdominis

dominis ascendentes, descendentes transversales & recti cum peritonæo nec non Ligamentum hepatis rotundum utriusque a fibris dissectis & resiliens tensionem passa dolores, & quantum hi muscoli ad respirationem conferunt, nunc ejusdem difficultatem anxietatesque præcordiorum producebant.

§. XIV.

Interim blande resolventibus, temperantibus & bezoardicis mediis quantum status præsens requirebat, succurrebam, nec sacculos paregoricos vulnere imponendos mittebam, abdomen sæpius spiritu nervino simul fovendo.

§. XV.

Nox imminebat, ubi æger per aliquot horas placida fruitur quiete, expergefactus non nisi de dolore abdominis a vulnere versus umbilicum conquirens, pulsus tamen simul duritiem sentit. Continuatis autem bezoardicis mediis adjectis traumaticis variæ formæ per diem melius se habet paucumque quem permittebam, capit cibum.

§. XVI.

Vulnus Tempore matutino apertum coagulato repletum Sanguine admittebat tamen injectionem balsamicam ex essentia myrrh. Succin. bals. Peruv. & Copaib. Æger inverso situ in abdomen provolutus, cum constanter hoc situ uti nollet, tentabatur, an quid extravasati sanguinis cum MR injecta proflueret, cujus circiter ʒij proveniebant. Facta denuo injectione applicatoque emplastro stiptico Crollii & superimpositis sacculis resolventibus hac vice Æger quieti restitutus

stituebatur, tempore vespertino eadem ratione vulnus tractatum & deligatum Sanguinem non amplius plorabat.

§. XVII.

Secundam igitur noctem eadem tranquillitate transegit, nisi quod tussicula quietem aliquando interturbaverit alvumque reddiderit.

§. XVIII.

Tertia Die Sanguis coagulatus cedere vulnusque ad maturitatem accedere cœpit, neque methodo cœpta pergere dubitavimus, ægro levato quodammodo, præter tussim: qui morbi status eandem & sequenti nocte & die tenebat faciem.

§. XIX.

Nox tamen inquieta sequitur, abdomen tumidum indurescit, dolores a vulnere versus umbilicum pergunt, anxietas præcordiorum augetur, calorque intenditur & alvus obstruitur & vrina ex fusco rubra apparet, sine sedimento.

§. XX.

Alium, nisi tussim, hæc Symptomata non agnoscebant fontem. Diaphragma enim sursum cum impetu per vices commotum hepar eodem motu post se trahebat. Quo fiebat vt ligamentum rotundum læsum tenderetur irritationemque graviolem pateretur, hinc dolor versus umbilicum, quorsum tendit hoc Ligamentum. Accedit quod eadem fabula in læso peritonæo luderetur, doloresque circa vulnus augerentur, affluxus itaque major humorum concitaretur tumorque abdominis durus produceretur,

tur,

tur, & respiratio impediretur hinc anxietas præcordiorum sequeretur.

§. XXI.

Membranaceæ & nervosæ igitur hæ partes irritatæ reliquum genus nervosum vasculosumque in consensum trahentes & ad fortiorem inordinatumque motum & constrictionem invitantes, circulum sanguinis intendunt febremque inducunt.

§. XXII.

Quinta igitur die cum primo diluculo vulnus considerarem, ligamentum hepatis tumidum dolorosumque fibrillasque disscissas corruptas, hepatis vulnus cruentum, incorruptum tamen, pulsu sub cruore curioso spectaculo fibrante, inveniebam.

§. XXIII

Ligamentum igitur hepatis circum circa turundis firmabam cum essentia myrrhæ, succini, bals. peruv. & oleo Therebinth. applicatis, singulisque 4. horis id repetebam, vulneri hepatis Essentiam myrrhæ cum melle rosato cum siphone admovebam, Turundamque mollissimam filo ligatam, ne in cavitate abdominis caderet, cum balsamo de Capaiba applicabam, vulnus abdominis linteaminibus discerpitis spirituque matricali madefactis replebam, Emplastro diach. Simpl. firmabam, singulisque 4. horis repetebam & ad aerem Temperandum inter ligandum carbones ignitos admovebam sacculosque emollientes & resolventes imponi curabam. Abdomine simul sæpius cum ~ bez. & cochl. invincto. & Clystere emolliente & leniente adhibito.

B

§. XXIV.

§. XXIV.

Internis medicamentis mixturæ sc. bezoardi-
cæ & traymaticæ pulverique bezoard. resolv. addebam
emulsionem refrigerantem potiunculamque confor-
tantem & anodina.

§. XXV.

Quæ solerter adhibita per diem, nox sequeba-
tur placida & quieta. Hora tertia nocturna vbi de-
nuo vulnus deligabam, pus laudabile ab omni parte
propullulans fibrillas & peritonæi & Ligamenti rotun-
di corruptas sponte abstergebat removerique facie-
bat & optimam de recuperanda sanitate spem dabat.
Æger omnia recensita symptomata remota common-
strabat, erectaque fiduciam testabatur fronte. Dolo-
res fugati, tumor maximam partem remotus, partes
corruptæ sæparatæ, succus nutritius præsens, pulsus
bonus, alvus aperta & vrina turbida mox ad natu-
ralem magis accedens, omnem mali ominis metum
ejiciebant.

§. XXVI.

Sequenti igitur Sexto die erecto situ ægrum
constituebam cum levamine. Tempore matutino &
vespertino ipsum deligabam, iisdem adhibitis injecti-
onibus balsamicis & applicato balsamo de Copaiba.
Nec bonum diem pejor sequebatur nox, quam totam
somno peregit placido.

§. XXVII.

Ita decimus præterlapsus dies, vbi hepar resti-
tutum ligamentumque rotundum sanatum secure vul-
nus externum claudi posse promittebat.

§. XXVIII.

§. XXVIII

Nec ad id perficiendum opus erat futura cruenta, cum tanta lymphæ gelatinosæ afflueret copia, quæ citissime hiatum replere & carne occludere poterat dum modo id permittere ob læsiones interiores esse fore crederemus.

§. XXIX.

Continuatis igitur balsamicis supra laudatis decimo quinto die cicatrix perfecta nec indecora comparebat paucisque diebus post, ut Æger libero frueretur aere, permittebam.

§. XXX.

Hæc sunt que circa curam vulneris obvenere, ad cuius veritatem commonstrandam non est ut multa verba faciam, cum restitutus sanitati non solum adhuc in uostra Salana cum laude nobilem se gerat civem sed & tot tantique Testes tempore curationis præsentés fuerint & adhuc sint, ut ad eorum fidem provocare queam.

§. XXXI.

Instituti igitur ratio postulat, ut eorum causa, qui l. levissima hepatis vulnera absolute lethalia pronunciant & hoc ex capite aut Rœderi nostri hepar non læsum fuisse, aut eum necessario mori debuisse perseverant, in lethalitatem vulnerum hepatis inquiram.

§. XXXII.

Hepar viscus illud maximum, rubicundum in dextro hypochondrio situm bilisque Secretioni destinatum superius convexum, inferius concavum,
 B 2 esse

esse mere vasculosum nemo non ex recentioribus anatomicis affirmat.

§ XXXIII.

Vasa autem hepatis sunt vel Sanguifera vel biliaria. Sanguifera sunt vel arteriosa vel venosa.

§. XXXIV.

Arteria hepatica magni non est momenti & provenit ex cæliacæ dextræ ultimis ramificationibus nec penetrat in intimam hepatis substantiam, sed hepatis ingressa in minutissimas dividitur ramificationes & Terminatur in capsula Glyssonii.

§. XXXV.

Capsula Glyssonii est ea membrana quæ cingit primarium vasorum venosorum in hepate, venam nimirum portæ & poros bilarios.

§. XXXVI.

Ex venis scilicet viscerum infimi ventris in unum truncum in superiore hepatis parte coalitis oritur cavitas illa quæ porta Salutatur: Ex hac quinque primarii, duo in dextram, reliqui tres in sinistram hepatis abeunt partem, maximamque hepatis partem constituunt, innumeros minores in ramulos divisi, officium arteriæ exequentes, aliquali etiam oscillatione gaudentes.

§. XXXVII.

Excipiuntur hi a ramulis ex tribus ramis a vena cava oriundis, quorum unus dextræ duo sinistræ parti se insinuant.

§. XXXVIII.

Ad hæc simul notandum, spissiore esse Sanguinem

guinem hepaticum reliquo Sanguine, cum in liene copiosissima illa vasa Lymphatica, in ductum thoracicum devoluta maximam Lymphæ partem eo abducant, vnde spissior redditus Sanguis ita constitutus ad hepar defertur.

§. XXXIX.

Ad vasa biliaria pertinent vesicula fellea, ductus cysticus, ductus hepaticus ejusque rami pori biliarii dicti & ductus cholidochus, quæ omnia substantiæ sunt membranaceæ. Pori biliarii ex ultimis venæ portæ ramis lateraliter oriundi ad ductum hepaticum abeunt. Vesicula fellea, ille, vt Glissonius ait, condus promusque humoris fellei, figuræ propemodum ovalis aut potius pyriformis ad magnitudinem ovi fere accedit & 4. tunicis constat, in inferiore hepatis seu concava parte pendula. Ductus cysticus est canalis pennæ Gallinaceæ fere æqualis & ex vesicula fellea ad ductum cholidochum pergit. Ductus hepaticus est illud vas quod ramulis suis minoribus ex vena portæ bilem collectam ductui cholidochi & cystico infert, qui canalibus duobus antecedentibus amplitudine par, terminatur in duodeno circa initium jejuni intestini. Plura vide de his in Glissonii anatomia hepatis aliisque anatomicis cum hic instituti ratio prolixiores ambages prohibeat non anatomiam hepatis sed lethalitatem vulnerum in eo tradituri.

§. XL.

Ligamenta hepatis sunt tria, duo lata suspensoria, vnum rotundum. Ex latis vnum hepar diaphragmati

gmati annectit, alterum hepar eidem Diaphragmati & cartilagini ensiformi alligat, Priori minus. Rotundum, per quod umbilico annectitur, ex vena umbilicali post partum deligata oritur.

§. XLI.

Vulnus est vel per se vel per accidens lethale.

§. XLII.

Per se lethale dicitur vulnus quod omnem adhibitam vel actu vel potentia humanam artem eludit, sed machinam humanam per se & sua natura destruit.

§. XLIII.

Per accidens lethale dicitur vulnus, quo machina humana ita læsa non est vt adhibitis sufficienti cura & mediis æger sanari non potuisset, hinc vbi mors subsequuta, vel medici, vel ægri, vel chirurgi, vel adstantes, vel absentia medici & medicamentorum vulneratos morti tradiderint, cum alias eiusmodi vulnus medelam semper admiserit.

§. XLIV.

Addunt quidam medici forenses quandoque, vbi de vulneribus per se lethalibus loquuntur, quod vulnus hoc vel illud per se & absolute lethale sit & si quicquam ponderis in hoc verbo, absolute, quærendum esset, hæc distinctio ita mihi maxime congrua videretur, vt id genus vulneris per se lethale pronunciari deberet, quo ita machina humana læsa deprehenderetur vt secundum artis regulas mors facillime læsionem sequi

qui potuerit imo debuerit, quamvis aliquando peculiaris constitutio & robur optimum vulnerati, eundem morti subtraxerint, vt ergo tale vulnus per accidens quasi fiat non lethale. E contra id vulneris genus pro lethali per se & absolute pronunciaripotest, vbi nullum nec in arte nec in vulnerato præsidium mortem fugare potest, sed læsio omne auxilium & constitutionem plane eluderet, imo manus auxiliatrices licet properantes, non expectaret.

§. XLV.

Ad examen igitur vulnera hepatis si revocamus, ea vel altius penetrant in substantiam hepatis multaque & majora lædunt vasa sanguifera, aut vesiculam felleam, aut ductum cysticum, aut cholidochum, aut porum biliarium; vel sunt superficialia & saltem minora sanguifera attingunt vasa, & poros bilarios.

§. XLVI.

Ea quæ altius penetrant in hepar vasaque majora attingunt, necessario mortem inferunt; hinc per se & absolute lethalia merito pronunciantur. Hæmorrhagia enim tanta necessario sequitur, quæ mortem vel ante medentis adventum accelerat, aut certe si omnibus adhibitis remediis nequit, imo Sanguinem in abdominis effundit cavitatem, vbi corruptioni inflammationique obvius vulneratum de medio tollit.

§. XLVII.

Et ita Hypocratis sententia assumenda: vbi Li-
bro

bro VI. Aporism. LXVIII. ait: cui vesica perfecta fuerit, aut cerebrum, aut cor, aut septum transversum, aut tenue quoddam intestinum, aut ventriculus, aut jecur, lethale est. Vbi necessario de gravioribus saltem vulneribus loquitur: Quis enim Hypocrati affingere vellet, quod omnia harum partium vulnera pronunciare lethalia, aut vocem *διακοσμήντι* de levioribus intelligi vulneribus voluerit?

§. XLVIII.

Vesicula fellea læsa mortem per se non infert, collapsa enim hæc nec ex tensione, nec alia ratione adhibitis debitis remediis, gravia & mortem minantia symptomata inducere potest. Bilis enim per ductum hepaticum ad Cholidochum sufficiens deferri potest, extravasata autem in cavitationem abdominis præsentaneum periculum inferre nequit, cum bilis & sua natura & omnium practicum consensu ad corruptionem non æque ac sanguis inclinet, id quod & de ductu cystico, easdem ob causas valere arbitror, cum læso eo, bilis ex ductu hepatico in Cholidochum & hinc in duodenum derivari & vasa hæc rescissa præcludi possint.

§. XLIX.

Aliter sentiendum est de ductibus Cholidochi & hepatico. His enim vulneratis, bili in duodenum transitus præcluditur, hinc chylicatio, hinc Sanguificatio, hinc nutritio sublata, mortem prænunciant.

§. L.

§. L.

Ligamentum hepatis suspensorium majus gravius vulneratum, ob difficilem aditum, Substantiam nervoso-membraneam maxime sensilem pondusque hepatis annexum, inde irritationem oriundam, cum consensu per connexionem diaphragmatis, hujus itaque motum spasmodicum facile inde proveniente, imo inflammationem, affluxu majori per dolorem versus has partes concitato & stasi orta, vulnus per se lethale pronunciat: leviter autem tactum, cum tam gravia symptomata per se producere nequeat, nec mortem per se inferet.

§. LI.

Ligamentum hepatis rotundum meliora spondet fata, quamvis quidam, si discindatur aut dirumpatur, pro mortifero habeant. Vbi Glissonius in anatomia hepatis. C. 2. ait: Quidam affirmant ligamentum hoc, casu aliquo præcisum aut disruptum, citra aliam ullam noxam mortem afferre. Quod mihi minus verisimile videtur nisi simul forte convulsio contigerit, quæ tendinosis & nervosis partibus facile supervenit.

§. LII.

Et sane ligamentum hoc neque ad hepatis substantiam neque nexum neque functionem tantum confert, ut discissum tale periculum minetur. Ego, nisi symptomata quinto die ægrum nostrum oppugnantia

C

gnantia

g antia cessassent ligamentumque meliora dedisset signa, id ipsum ad instar alius nervi ipse discindere non dubitarem ad finiendam irritationem, unde dolores versus umbilicum proveniebant. Læsium itaque hoc levius vel gravius mortem non producit.

§. LIII.

Tertio ligamento læso, cum id magis antrorsum situm sit, facilius succurrere, optimis balsamicis defendere, irritationem mitigare, inflammationemque arcere possumus, nec tantum per connexionem, quantum latum suspensorium, inferre potest periculum, hinc per se, lethale per se vulnus non patitur.

§. LIV.

De hepatis vulnere profundiore igitur actum & læsis vasis majoribus vel Ligamentis. Videamus & superficialia, leviora. Et hæc lethalia pronunciare, Conscientia, ratio & Experientia prohibent.

§. LV.

Res utique conscientiae est iudicium medicum de lethalitate vulneris ferre, cum iudex effatum medici & supplicium sæpius credulitatem iudicis innocentem sequatur. Cum tamen sedulo attendendum sit, ne innocens moriatur aut reus absolvatur. Conscientiae igitur medici propriae vulnus infligi per lethalitatem vulnerum hepatis superficialiorum affictam ex sequentibus patebit.

§. LVI.

§. LVI.

Ratio nobis hæc dicitur. Si ejusmodi leviora vulnera lethalia esse debent vel ob hæmorrhagiam vel ob alia graviora symptomata tristem fortiri eventum debent. Hæmorrhagia lethalis ex minoribus vasis subsequi per se non potest, cum ut plurimum stillicidium Sanguinis ex ipsis sponte desinat & si hoc non fieret facilius tamen in leviori hepatis vulnere vasa obstrui ac in aliis possunt partibus. Partim ob pauca præsentia vasa arteriosa (§. 35.) & hinc minorem sanguinis impetum fluxumque tardiolem partim ob Sanguinis spissitudinem & hinc ad coagulum proclivitatem vel levissimo adstringente admoto. Alia autem graviora Symptomata ex leviori ejusmodi vulnere in se Spectato provenire nequeunt, cum hepar ob nervorum penuriam non tantum viscus cum aliis comparatum minus sensibile sit sed & ad leve vulnus levis injectio balsamica sæpius sufficiat ut graviora præcaveri queant Symptomata aut si etiam acciderint (cum ob variam vulneratorum dispositionem vulnera hepatis raro sine omni eorum insultu curentur) medelam tamen admittunt, testante hoc ipso casu.

§. LVII.

Speciosius argumentum alii desumunt a principiis bilis resolutionem præstantibus & hinc nutritionem & consolidationem impredientibus. Ast & ad hoc respondere non difficile erit. Admotis enim debitis adstringentibus vasa biliaria æque ac vasa Sanguifera

guifera obstructa bilem ex ejusmodi vasis stillantem præcludunt, cumque post vulneris maturationem in vasis sanguiferis Sanguis cœrceri possit, in vasis quoque bilariis bilem occludi posse Sole meridiano clarius est.

§. LVIII.

Accedit experientia propria & aliorum. Ad propriam, quæ tertia vice confirmata est, testes provo- co, Patronorum & amicorum vel meorum, vel Ræderi nostri minimum triginta plurimosque adhuc præsentis, qui oculis suis & hepatis vulnus & medelam inspicere potuerunt. Ad aliorum potius in propria causa experientiam virorum prima laude dignorum provo- care placet.

§. LIX.

Partis III. decadis I. casus III. in medicina consultatoria Hoffmanni responsum facultatis medi- cæ Halensis pro more eleganter & solide elaboratum legitur, supra jam laudatum de vulnere hepatis su- perveniente purpura alba ægro undecimo die mor- tuo. Neque tamen vulnus lethale ibidem judicatur, experientiæque & rationis suffragio confirmatur, ægrum purpura epidemica tum Temporis mortuum, ubi etiam plures citantur Auctores.

§. LX.

Hildanus centuria II. casu 34. hominem fe-
bri

bri maligna mortuum memorat, qui ante obitum querelas egit multas, quod nunc duorum medicorum industria restitui non posset, cum ante aliquot annos solius chirurgi opera tanto hepatis Sanatus esset vulnere, vt frustum ipsi hepatis fuerit abscisum. Post mortem veritatem ex cicatrice in hepate inventa didicerunt medici, antea dubii hærentes.

§. LXI.

Ammannus in medicina critica casu 61. facultatis medicæ Lipsiensis affert responsum, vbi chirurgus incitiæ accusatur, vulnus hepatis per accidens lethale habetur, & varia quoque refert exempla restitutorum vulneratorum in hepate, imo qui frustra hepatis amiserint. Possemus ex Betino, Quercetano, Foresto, Glandorpio, Budæo aliisque varia adhuc producere, nisi superfluum id videretur, cum autores hi in plurium manibus sint & vix unus & alter ex medicis forensibus superficialia hepatis vulnera lethalia proclamaverit.

§. LXII.

Addo duo experimenta quæ hoc ipso anno in canibus feci, præsentibus viginti & pluribus amicis vbi alteri hepar per vulnus abdominis protractum cum forcice ad digiti latitudinem discidi canemque sanavi & post aliquot septimanas trucidavi amicisque commonstravi vulnus optime sanatum. Alteri per abdomen apertum hepatis protracto frustum

C 3

abscidi

abscidi ad magnitudinem avellanæ minoris, iisdem præsentibus amicis. Canis hæc sanata bis jam parum edidit nullique alacritate cedit.

§. LXIII.

Hepar autem brutorum ejusdem substantiæ atque officii cum humano esse quis negat? cur tamen idem felicius sanari deberet ac in homine optimæ alias sanitatis, optimique temperamenti? Eadem quoque bilis adest in canis ac in hominis hepate nec tamen nutritionem impedire & hepar corrumpere eandem ipsa hæc testantur experimenta.

§. LXIV.

Accedit quod homo regimine ad id curæ genus necessario cum ratione uti possit, bruto id negligente, homo internis etiam medicamentis optime possit contra fatum muniri, quæ bruta cum quiete necessaria respiciunt.

§. LXV.

Vulnera igitur hepatis profunda vasa majora Sanguifera lædentia nec non ductus cholidochi & hepatici, graviora ligamenti hepatis suspensorii majoris, sunt per se & absolute lethalia. Superficialia autem & ea quæ vesicam felleam aut porum biliarium aut ligamentum rotundum, aut illud, quod ad cartilaginem ensiformem tendit, lædunt, non lethalia;

thalia; sed si funesti quid acciderit, per accidens tamen vulnus lethale iudicandum erit.

§. LXVI.

Hæc sunt quæ de cura vulneris & disquisitione speciali in lethalitatem vulnerum hepatis in medium proferre volui, nec dubito fore plerosque qui mecum consenserint, brevi de aliis vulneribus fusius disserturus.

§. LXVII.

Vnicum monere liceat quod a variis auctoribus ventilata sint vasa hepatico - cystica, quippe quæ immediate ex vena portæ in vesiculam felleam bilem deferrent, ductum cysticum prætergressa. Et hinc dubium oriri posset de lethalitate læsi ductus hepatici. Ji enim, qui assumunt vasa hepatico-cystica, nobis objicere possunt, tantum bilis in vesiculam felleam per ea secerni, quantum ad perficiendam chyficationem in duodenum derivari debet, hinc ductum hepaticum absque lethalitate discindi posse. Respondetur autem quod 1.) nondum evictum sit, dari ejusmodi vasa hepatico - cystica, de quo Heisterus in nota XVIII. fuse disserit, cum plurimos hujus rei statores ramuli sanguiferi ad tunicam vasculosam Vesiculæ felleæ abeuntes deceperint, 2.) si etiam concedimus, in plurimis tamen subjectis eadem abesse accuratissimorum anatomicorum

rum

rum suffragio confirmatur, & bobus hæc ipsa saltem attribuuntur. 3.) Hæc tamen non sufficiunt ad tantam bilis quantitatem in vesiculam felleam secernendam quæ satis esset ad aliqualem repletionem vesiculæ felleæ, vt inde per pressionem, tempore chylicationis, quantitas sufficiens in duodenum derivari possit. Hinc utique lethalitas læsi ductus hepatici sive præsentibus sive absentibus iisdem vasis satis patet.

F I N I S.

Chr. 1974